

כב ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר-צבאו אל-אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר-אתה עשה:

ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר-צבאו אל-אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר-אתה עשה:

והנה בעדנא ההיא ואמר אבימלך ופיכל רב חיליה לאברהם למימר מימרא דיי בסעדך בכל די את עבד:

כג ועתה השבעה לי באלהים הנה אסתשקר לי ולניני ולנכדי כחסד אשר-עשיתי עמך תעשה עמדי ועסהארץ אשר-גרתי בה:

ועתה השבעה לי באלהים הנה אסתשקר לי ולניני ולנכדי כחסד אשר-עשיתי עמך תעשה עמדי ועסהארץ אשר-גרתי בה:

וכען קים לי במימרא דיי הכא דלא תשקר פי ובכרי ובכר ברי כטיבותא די עבדית עמך תעבד עמי ועם ארעא דאתתבתא בה:

כד ויאמר אברהם אנכי אשבע:

ויאמר אברהם אנכי אשבע:

ויאמר אברהם אנא אקים:

כה והוכח אברהם את-אבימלך על-אדות פאר המים אשר גזלו עבדי אבימלך:

והוכח אברהם את-אבימלך על-אדות פאר המים אשר גזלו עבדי אבימלך:

ואוכח אברהם ית אבימלך על עיסק בירא דמזיא די אניסו עבדי אבימלך:

כו ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את-הדבר הנה וגם-אתה לא-הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום:

ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את-הדבר הנה וגם-אתה לא-הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום:

ויאמר אבימלך לא ידעתי מאן עבד ית פתגמא הדין ואף את לא חוית לי ואף אנא לא שמעית אלהין יומא דין:

רע"י

(כב) אלהים עמך, לפי שראה שיצא משכונת סדם לשלום, ועם המלכים נלחם ונפלו בידו ונפקדה אשתו לזקניו:
(כג) ולניני ולנכדי, עד כאן רחמי האב על הבן. כחסד אשר-עשיתי עמך תעשה עמדי, שאמרתי לך: "הנה ארצי לפניך"

(בראשית רבה):

(כה) והוכח, נתוכח עמו על כך:

כֹּז וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֶאֱן וּבָקָר וַיִּתֵּן לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית׃
וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֶאֱן וּבָקָר וַיִּתֵּן לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית׃
וַיְדַבֵּר אַבְרָהָם עִיֵן וְתוֹרִין וַיִּהְיֶה לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיִּגְזְרוּ תְרוּיָהוּן קָיָם׃

כח וַיֵּצֵב אַבְרָהָם אֶת־שִׁבְעַת כַּבָּשֶׁת הַצֶּאֱן לְבַדְהֶן׃
וַיֵּצֵב אַבְרָהָם אֶת־שִׁבְעַת כַּבָּשֶׁת הַצֶּאֱן לְבַדְהֶן׃
וַאֲקִיָם אַבְרָהָם יַת שִׁבְעַת חוֹרְפָן דְּעֵאֵן בְּלַחֲדִיָּהוּן׃

כט וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה הִנֵּה שִׁבְעַת כַּבָּשֶׁת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הֵצַבְתָּ לְבַדְהָנָה׃
וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מָה הִנֵּה שִׁבְעַת כַּבָּשֶׁת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הֵצַבְתָּ לְבַדְהָנָה׃
וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ לְאַבְרָהָם מָה אֲנֹנִי שִׁבְעַת חוֹרְפָן אֵלַיִן דְּאֶקְמָתָא בְּלַחֲדִיָּהוּן׃

ל וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שִׁבְעַת כַּבָּשֶׁת תִּקַּח מִיָּדִי בְּעִבּוֹר תְּהִיָּה־לִּי לְעֵדָה כִּי חִפְרָתִי אֶת־הַבְּאֵר
הַזֹּאת׃

וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שִׁבְעַת כַּבָּשֶׁת תִּקַּח מִיָּדִי בְּעִבּוֹר תְּהִיָּה־לִּי לְעֵדָה כִּי חִפְרָתִי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת׃
וַיֹּאמֶר אַרְי יַת שִׁבְעַת חוֹרְפָן תִּקְבַּל מִן יָדִי בְּדִיל דְּתַהֵי לִי לְסַהְדוּ אַרְי חִפְרִית יַת בִּירָא הָדִין (נ"י הָדָא)׃

לא עַל־כֵּן קָרָא לְמָקוֹם הַהוּא בְּאֵר שִׁבְעַת כִּי שֵׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם׃
עַל־כֵּן קָרָא לְמָקוֹם הַהוּא בְּאֵר שִׁבְעַת כִּי שֵׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם׃
עַל כֵּן קָרָא לְאַתְרָא הַהוּא בְּאֵר שִׁבְעַת אַרְי תַּמָּן קָיָמוּ תְרוּיָהוּן׃

לב וַיִּכְרְתוּ בְרִית בְּבֵאֵר שִׁבְעַת וַיִּקַּם אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכַל שַׁר־צַבָּאוֹ וַיֵּשְׁבוּ אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים׃
וַיִּכְרְתוּ בְרִית בְּבֵאֵר שִׁבְעַת וַיִּקַּם אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכַל שַׁר־צַבָּאוֹ וַיֵּשְׁבוּ אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים׃
וַיִּגְזְרוּ קָיָם בְּבֵאֵר שִׁבְעַת וְקָם אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכַל רַב חִלְיָה וְתָבוּ לְאַרְעַת פְּלִשְׁתָּאִי׃

לג וַיִּשְׁתַּע אֲשֶׁל בְּבֵאֵר שִׁבְעַת וַיִּקְרָא־שֵׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם׃
וַיִּשְׁתַּע אֲשֶׁל בְּבֵאֵר שִׁבְעַת וַיִּקְרָא־שֵׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם׃
וַיִּנְצִיב נִצְבָּא (נ"י אֵילָנָא) בְּבֵאֵר שִׁבְעַת וְצִלִּי תַמָּן בְּשִׁמְאָ דִּי אֵלֶּהָ דְּעֵלְמָא׃

רש"י

(ל) בְּעִבּוֹר תְּהִיָּה־לִּי, זאת. לְעֵדָה, לשון עדות של נקבה, כמו: 'וְעֵדָה הַמַּצְבָּה'. כִּי חִפְרָתִי אֶת־הַבְּאֵר, מְרִיבִים הָיוּ עֲלֶיהָ רוּעֵי אַבְיִמֶלֶךְ וְאוֹמְרִים: 'אֲנַחְנוּ חִפְרָנִיָּה'. אָמְרוּ בֵּינֵיהֶם: כָּל מִי שִׁיתְרָאָה עַל הַבְּאֵר וַיַּעֲלוּ הַמַּיִם לְקִרְאָתוֹ, שְׁלוֹ הֵיא, וְעָלוּ לְקִרְאָת אַבְרָהָם׃

(לג) אֲשֶׁל, רב ושמואל, חד אמר: 'פְּרָדָס לְהַבְּיָא מִמְּנוּ פְרוֹת לְאוֹרְחִים בְּסַעְדָּה', וְחַד אָמַר: 'פְּנִדְק לְאַכְסִינְיָא, וְכֹז כָּל מִינֵי פְרוֹת', וּמִצִּינּוּ לְשׁוֹן נְטִיעָה בְּאֵהֲלִים, שְׁנֵאֲמַר: 'וַיִּשְׁתַּע אֵהֲלִי אֶפְדָּנִי'. וַיִּקְרָא־שֵׁם וְגו', עַל יְדֵי אוֹתוֹ אֲשֶׁל נִקְרָא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵלֶּה לְכָל הָעוֹלָם. לְאַחַר שְׁאוּכְלִים וְשׁוֹתִים אָמַר לָהֶם: 'בְּרַכּוּ לְמִי שְׁאַכְלָתֶם מִשְׁלוֹ, סְבוּרִים אַתֶּם שְׁמִשְׁלֵי אַכְלָתֶם, מִשְׁל מִי שְׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, אַכְלָתֶם'׃

לד ויגור אברהם בארץ פלשתים ימים רבים:

ויגור אברהם בארץ פלשתים ימים רבים:

ואתותב אברהם בארע פלשתאי יומין סגיאין: פ **שביעי**

רש"י

(לד) **ימים רבים**, מרבים על של חברון, בחברון עשה כ"ה שנה, וכאן כ"ו, שהרי בן ע"ה שנה היה בצאתו מחרן אותה שנה: "ויבא וישב באלוני ממרא", שלא מצינו קדם לכן שנתישב אלא שם, שבכל מקומותיו היה כאורח, חונה ונוסע והולך, שנאמר: "ויעבר אברם", "ויעתק משם", "ויהי רעב וגו' וירד אברם מצרימה", ובמצרים לא עשה אלא שלשה חדשים, שהרי שלחו פרעה מיד, "וילך למסעיו" עד "ויבא וישב באלוני ממרא אשר בחברון", שם ישב עד שנה פכה סדום, מיד: "ויסע משם אברהם" מפני בוששה של לוט, ובא לארץ פלשתים, ובן צ"ט שנה היה, שהרי בשלישי למילתו באו אצלו המלאכים, הרי כ"ה שנה, וכאן פתיב: "ימים רבים", מרבים על הראשונים. ולא בא הפתוב לסתם, אלא לפרש, ואם היו מרבים עליהם שתי שנים, או יותר, היה מפרשם, ועל פרחן אינם יתרים יותר משנה, הרי כ"ו שנה, מיד יצא משם וחזר לחברון, ואותה שנה קדמה לפני עקדתו של יצחק שתיים עשרה שנים, כך שנויה בסדר עולם: